

A TENGERPART

NAPILAP.

V. évfolyam.

FIUME, péntek 1908. április 24.

93. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vicolo dell'Ospedale. (Új Wurzer ház), I. em.

Szerkesztőség telefonszáma 229. - Nyomdai telefonszáma 920.

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy óra 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET

a kiadóhivatal mérsékelt áron számít.

Hivatalos hirdetések 6 hasábos petít sorja 40 fillér.

A fiumei kémkedés.

Bármilyen komoly színben is igyekeznek feltüntetni a hivatalos körök a galambfoglalást s a kémkedésről szóló mesét, mi megmaradunk a magunk álláspontján. Ostoba lépés volt, még ha maga Schönaich hadügyminiszter intézte is.

Hogy a fiumei rendőrség asszisztált a lefoglalásnál, azt nem lehet elítélni. A rendőrség a kötelességét teljesítette, mert ha nem működik közre a lefoglalási aktusnál, elvégezte volna a dolgot a katonaság. Itt csupán egy elvről lehet szó. Nézzük csak a dolgot.

A katonai parancsnokság a rendőrség segítségével lefoglalta a Milanóból érkezett postagalambokat. S a felelősséget a katonai parancsnokság vállalta. A rendőrség csak segédkezett nyújtott s a tettes, aki megsértette a polgári személyes szabadságot, a katonai parancsnokság volt. Csakis őt lehet ezért az eljárásért felelősségre vonni, ha akad ugyan valaki, aki vállalkozik a kérdőre vonás háládatlan feladatára.

Pedig precedenst alkotni a katonai beavatkozásra nem szabad. A katonaságnak semmi keresni valója nincs a polgáremberek lakásán. Még a rendőrség segédkezésével sem. Ha pedig csakúgy bűnös valaki, akkor tessék a törvényes eljárást alkalmazni. Tegyük meg a büntető feljelentést az állítólagos kém ellen s ha a rendőrség szükségét látja, indítsa meg az előzetes nyomozást.

A törvényes eljárás ebben az esetben ez lett volna, minthogy éjnek idején nem lehetett az ügyészségtől utasítást kapni. Éppen úgy, amint ma a galambvadásznál! toppant be a katonai közeg, holnap egy másik békés polgárember családi fészékét dülhatja fel a k. u. k. Armeé valamelyik bölcs vitéze. Elvégre jogállamban élünk, ahol tisztelni kell a törvényeket és a törvényes rendelkezéseket. S ha tőlünk állampolgároktól megkövetelik, hogy törvénytisztelők legyünk, tanítsák meg tisztességre a katonai hatóságokat is.

Reméljük, hogy a galambfoglalásokból támadt botrány nem ért véget. Ebben az ügyben a representanzának fel kell emelnie tiltakozó szavát. Ismételten hangoztatjuk, hogy precedenst alkotni nem szabad, mert ma-holnap oda jutunk, hogy a polgárok szabadsága fölött sarkantus gotterhalte vitézek fognak dönteni.

Hogy a galambfoglalás ostoba lépés volt, az itt mellékes körülmény. A kémkedés gyanuja lehet jogos is, nem is. Itt azonban a polgári szabadságot sértették meg s ezt a sérelmet orvosolni kell. Katonák amúgy is már nagyon belemarkolnak polgári és társadalmi életünk legfőbb törekvéseibe. A katonai copf nagyon sok kellemetlenségnek és bajnak az okozója.

A katonai tulkapások ellen minden erővel védekezni kell s ha most lefoglalták a kémgalambokat, süssük meg és etessük meg a botrány okozóival. Így talán célhoz jutunk s elejét vesszük a hasonló esetek megismétlődésének.

Szabómunkások sztrájkja.

Kizárás. — Hadüzenet a tőkének.

A fiumei szabómesterek beszüntették üzemüket s tegnap óta nem vállalnak munkát a közönség részéről. A munkabeszüntetést a szabómunkások sztrájkja idézte elő s az elkésredett harcias hangból következett alig van kilátás arra, hogy a munkaadók és munkások között megállapodás jöjjön létre. Mind a két fél makacsul ragaszkodik a feltételeihez s nem hajlandó azokból semmit sem engedni. Így azután érthető, hogy a bérharc miért élesedett ki ennyire.

A kizárás megtörtént. A szabók kimondták, hogy sztrájkoló alkalmazottaikat elbocsátottnak tekintik. Az alkalmazottak erre tegnap este a Monte Verde vendéglőben nagygyűlést tartottak, amelyen a következő határozatot hozták:

„A fiumei szabómunkások és munkásnők 1908. évi április 23-án tartott nyilvános nagygyűlése kimondja, hogy a munkaadók ajánlatát visszautasítja s az általuk folytatott terrorizmust elítéli. Mi szabómunkások mindig a legbékésebb uton óhajtottuk a béke helyreállítását, de a munkaadóknak a profit utáni kapzsisága minden békés megegyezést meggyűlölt, még az eddigieknél is sokkal rosszabb ajánlatot tettek, végül pedig ki is zártak a munkából. Ezt a szégyenletes eljárásukat a nagygyűlés megbélyegzi s a harci üzenetet tudomásul veszi, azzal a hozzáadással, hogy gögös kirohanásaikat nyugodt vérell fogadják s követeléseikhez teljes elszántsággal ragaszkodnak.”

Az erélyes válasznak természetesen csak rossz hatása lehet, mert az a hang, amely végigvonul rajta, kizárja a józan és békés megegyezést. A munkások tiltakoznak a terrorizmus ellen s ezenközben észre sem veszik, hogy tulajdonképpen ők a terroristák.

Egyik munkatársunk beszélgetést folytatott egy fiumei nagy szabócég főnökével, aki a sztrájkról a következőképpen nyilatkozott:

— A munkások követeléseit teljesíteni egyszerűen lehetetlen. A közönség adná meg ennek az árát. Mert ezzel tetemesen megdrágul a ruha, úgy hogy egy valamire való öltöny 100—110 koronába kerülne. Ezt pedig nem tehetjük feleinkkel. Inkább beszüntetjük a munkát beláthatatlan időre, elszenvedjük a sztrájk okozta károkat, amelyek, tavaszi szezon lévén, nagyon tetemesek, de nem engedünk. Majd elvállik, hogy ki győz a harcban.

A munkások és munkaadók közt tehát éles harc támadt. A kárt csak a közönség fogja elszenvedni. Mint mindenkor. A kereskedő, az iparos bizonyára nem enged a maga jövedelméből. Nem marad tehát egyéb hátra, mint hogy megint drágul valami. Így vagyunk minden bérmozgalommal. Mindig a munkás harcol a munkaadó ellen s mindig kiszípolozott nép fizeti meg a veszített és nyert csaták költségeit. Mi azonban nem sztrájkolunk. Rólunk lehuzhatják a tőke emberei az utolsó inget is. Még nem is tiltakozunk ezért.

Varosi középiskola. A fiumei magyar embernek örökös panasa, hogy a fiumei állami főgimnázium egyáltalán nem szolgálja a magyar állami érdekeket, hogy az odajáró magyar gyermekeket elolaszoztja s jobban megtanítja az olasz nyelvre mint a magyarra. A panasz jogos is. Mert magyar állami iskolában elsősorban is a magyar nevelésre, a hazafias szellem ápolására kell a legfőbb súlyt helyezni. A fiumei állami főgimnáziumban pedig ezzel nem sokat törődnek s ha affelett kellene dönteni, hogy a gimnázium magyar-e vagy

olasz, azt hisszük, mindenki az utóbbiról tenne tanúságot. A város tulzó vezető emberei mégsem elégednek meg az állami gimnázium működésével. Erre vall az a körülmény, hogy Gigante városatyja tanácsára a városi iskolaszék azon tőri a fejét, hogy Fiumében városi középiskolát létesítsen, amelynek az lenne a feladata, hogy a fiumei ifjúságot olasz szellemben nevelje és kipusztítsa a szívéből a magyar haza iránt való szeretetet, a magyar nyelv és kultúra iránt való tiszteletet. Hogy a városi középiskola megsz-e vagy sem, egyelőre nem tudni. Annyi bizonyos, hogy teljesen felesleges, mert jobban úgy sem szolgálhatja a céljukat, mint a fiumei magyar állami főgimnázium.

Hajórajunk utja. Tuniszból jelentik: A városi képviselőtestület ma este a császári és királyi hajóhadosztály parancsnoka és tisztjei tiszteletére ebézet adott, amelyen a francia főrezidens, a konzuli kar, valamint a katonai és polgári hatóságok fejei vettek részt. A városi képviselőtestület alelnöke üdvözölte a vendégeket és szerencsésnek mondta magát, hogy a magyar-osztrák tengerészetnek a lakosság rokonzását tolmácsolhatja. Ziegler ellentengernagy köszönetet mondott a szíves fogadtatásért és dicséret szavakban emlékezett meg a franciák tuniszi működéséről.

Az Adria számadásai.

Az Adria m.kir. tengerhajózási rt. most teszi közzé az 1907. évről szóló zártzámadást, a mely e következő adatokat tünteti föl:

Mérlegszámla. Vagyis: A társaság hajói 29.557.435 K, társasági palota Fiumében 1.916.810 K, társasági palota Budapesten 1.935.617 K, anyagraktár épület 21.360 K, pénztársámla 8.485 K, bankoknál elhelyezett összegek 3.354.945 K, adósok 943.527 K, tengeri és vasuti szállítási díjak (a hajóköltségek, az utánvételek és az átvételi díjak levonásával) 93.713 K, nyugdíjalap értékpapirjai 1.057.500 K, Adrai jubileumi alap értékpapirjai 95.000 K, értékpapírok 203.310 K, az 1908-ban elszámolandó utakra adott készpénz előlegek és anyagkészletek 909.650 K, összesen 40.100.364 K. — Teher: Részvénytőke 10.000.000 korona tartalékalapok (rendes tartalékalap 3.485.000 K, biztosítási tartalékalap 3.193.062 K, értékcsökkenési tartalékalap 15.365.027 K) 22.043.089 K, nyugdíjalap 1.154.403 K, Szerényi alap 2.047 K, Adria jubileumi alap 100.820 K, elsőbbségi kötvények forgalomban 2.022.200 K, jelzálog kölcsön 633.210 K, fiumei telek vételár hátraléka 80.000 K, budapesti telek vételár hátraléka 87.210 K, hitelezők 656.835 K, elfogadványok és utalványok 60.577 K, átmeneti tételek 1.866.381 K, egyenleg, mint nyereség és (beleszámítva a 37.020 K-nyi nyereségátmozart) 1.393.680 K. Összesen 40.100.364 K.

A nyereség és veszteség számla a következő tételekből áll: Kiadás: Hajóbiztosítási díjak 784.121 K, értékcsökkenési tartalékalap: hajók elhasználása folytán keletkezett értékcsökkenés 1.299.247 K, leírások a társasági házak és az anyagraktári épületek értékéből 92.670 K, általános költségek 800.123 K, tisztviselői nyugdíjalapnak 57.549 K, megtérített károk és hiányok 25.855 K, kamatok 239.585 K, egyenleg mint nyereség 1.393.680 K, összesen 4.692.832 K. — Bevétel: Nyereségátmozart az 1906. évről 37.020 K, magyar kir. állami szubvenció 1.140.000 korona, hajók jövedelme 111.418 K, kamatjövdelem 124.347 K, különféle jövedelmek 321.836 K, összesen 4.692.832 K.

UJDONSÁGOK.

— **Rappresentanza.** A városi képviselő-testület pénteken délután 6 órakor Vio Ferenc dr. polgármester elnöklésével ülést tart, amelynek napirendje a következő: A jegyző-könyv hitelesítése. Bejelentések, közlések interpellációk. Javaslat háromhavi indemnitás megszavazására. Javaslat a városi középítési hivatal újjászervezésére. Két rappresentantenak a kaszárnyaépítési bizottságba való beválasztása. Ugyancsak két kiküldött megválasztása az adószedő bizottságba. A magyar olajipargyár társaság kérése egy építési ügyben. A középítési szabályzat és miniszteri rendelet tárgyalása.

— **Vörös május elseje.** A munkások Fiumében is készülődnek május elsejének megünneplésére. A szocialista párt végrehajtó bizottsága már meg is állapította az ünnepség programját. A munkások május 1-én reggel gyülekeznek a Giardino publico előtt s onnan fél 9 órakor tüntető felvonulásra indulnak. A menet a Corsia Deákon, Zichy-téren, Szápary rakparton, Lido-utcán, Porto-utcán, Canale-utcán, Scarpa-téren, Corson, Governo-utcán végig vonul a Fenice szinkörbe, ahol népgyűlés lesz. Több szónok május 1-je jelentőségéről fog itt beszélni. Délután fél 3 órától este fél 8 óráig néppünneplés lesz a Giardino publico-ban, ahol a városi zenekar fog játszani s különböző mulattató és szórakoztató dolgot rendeznek. A kertbe 20 fillér fejében járki beléphet. Ezt a pénzt jótékony célra fordítják.

— **Tanulmányut 10.000 korona kárral.** Lapunk tegnapi számában ilyen címmel megírtuk, hogy az „Előre” gőzös egy tanulmányi kirándulás alkalmával közel tizezer korona kárt szenvedett. Ez ügyben Rödiger min. osztálytanácsos, révkapitány annak kijelentésére kért bennünket, hogy az „Előre” gőzöst ért kárra és Kardos kapitány büntetésére vonatkozó beszélgetés vele történt. Amidőn a révkapitány kívánságát készséggel teljesítjük, megemlítjük még, hogy az a büntetés nagyságának kiszabását és a gőzös sérülésének értékét csak feltételesen mondotta. A vizsgálatot pedig akkor indítják meg, ha a gőzös javítási munkálata már befejezést nyert.

— **Halál a kivándorlási hajón.** A „Slovakia” kivándorlási gőzösnél Newyork felé tett útjában Szicília mellett haláleset történt. Lukács János nagyszelmenesi 56 éves kivándorló hirtelen meghalt. A holttestet a tengerbe süllyesztették, s az elhalt podgyászát a „Carpathia” gőzös hozza vissza.

— **Vasutasok választmányi ülése.** A vasutas szövetség fiumei kerületének választmányja e hó 22-én este tartotta meg Fodor Ármán elnöklete alatt rendes évnegyedes ülést. Több folyó ügy tárgyalása után napirendre került a fiumei helyi (drágasági) pótlék kérdése. Az igazgatóság Fiumét a második osztályba sorozta s ez által az altiszti kategóriába tartozó személyzetet nagy sérelem érte. A pótlék eddigi összegét mindenki megkapja ugyan, de minden egyes előléptetésnél a pótlékból 20 százalék levonatik addig, amíg az új illetményszabályzatban megállapított összegre le nem száll. Sérelem magában az is, hogy az altiszteknél nem emelték föl a pótléket, de nagy csapás az, hogy az előléptetésekkel a pótlék kisebb és kisebb lesz, ami a jelenlegi rettenetes drágaság mellett nem nevezhető méltányos elbánásnak. A választmány Fodor elnök előterjesztésére egyhangulag elhatározta, hogy ez ügyben úgy az államvasutak igazgatóságánál, mint a kereskedelemügyi miniszternél közbenjár és pedig egy emlékiratnak küldöttség útján való átadása által. A május 3-iki közgyűlés előkészítésére vonatkozó ügyek és több segélyezés megszavazása után a gyűlés véget ért.

— **Lemondás nélkül távozott rendőr.** Csider János, aki a rendőrség büntetői osztályában volt alkalmazva, s néhány hónappal ezelőtt helyettes ellenőri rangjától megfosztották, tegnap feleségével és két gyermekével elhagyta Fiumét. A rendőrségen Csider távozása nagy feltűnést keltett, mert ügyességéért nagyon szerették. Hirtelen távozásának okát nem tudják.

— **Elveszett ékszerek.** Balla Kálmánét, magyar szintársulatunk igazgatójának nejét súlyos veszteség érte. Tegnap délután lakásán a Via della Riva 1-ső számú ház második emeletén elvesztett egy pár négyezer korona értékű brilláns fülbevalót, amelyet néhány órá-

val azelőtt aszálára helyezett. Minthogy a rendőrségen tett feljelentés ellenére nem sikerült eddig az ékszerek titokzatos eltűnését felderíteni, a károsult szinigazgató ez uton négy-száz korona jutalmat ajánl fel az ékszer kézrekerítőjének. Ugy a rendőrség mint a városi zálogház megkapta a fülbevalók közelebbi leírását.

— **Torpedóhajók Fiumében.** Haditengerészetünk három torpedóhajója ma ideérkezett s még este visszaindul Pólába.

— **Szerelmes hármásban.** Mulatságos kalandban volt része egy Amadeo nevű fiatalembernek. A napokban megismerkedett egyik éjjeli mulatóhelyen egy leánnyal, akit csakhamar feleségül kért. A leány beleegyezett, s csak azt kötötte ki, hogy egy barátja is követhesse. A szerelmes fiatalember ezt sem kifogásolta, s másnap már hármásban laktak Lovranában. A hármás idill azonban nem sokáig tartott. Feljelentés alapján a fiumei rendőrség úgy a szerelmes fiatalembert, mint a két leányt letartóztatta.

— **Zarándokok érkezése.** A magyar-horvát tengerhajózási társaság „Villám” és „Hegedüs Sándor” gőzöseivel hatszázhatvan magyar zarándok érkezett kikötőnkbe, akik a husvétii ünnepek alkalmából Rómában voltak.

— **A kikötőből.** Érkezett: „Vasta Guerra” olasz gőzös Triesztből üresen; „Árpád” magyar gőzös Maltából 30 tonna vegyes áruval. Indult: „Szápary” magyar gőzös Velencébe 320 tonna fával és 110 tonna vegyes áruval; „Zara” osztrák gőzös Triesztbe üresen.

SZÍNHÁZ.

Az Ördög

(Molnár Ferenc vigjátéka. Először adták a Fenice színházban 1908. április 22-én.)

Molnár Ferenc vigjátéka diadalmas útjában Fiuméba is eljutott. Nagy utat tett meg a budapesti premiértől a fiumei bemutatkozásig. Bejárta a külföldi színházakat s Olaszországban, Ausztriában, Németországban ma is állandó műsordarabja a legelső színházaknak. Az Ördög sikere meglepő. Mert eddig is voltak jó darabjaink s mégsem tudtak diadalt aratni a külföldi színházakon. Molnár Ferenc tehát az első szerencsés magyar szerző. A szerencsés azonban megérdemelte. Szatirikus vigjátéka nemcsak mint színházi mű, hanem mint irodalmi alkotás nagybecsű. Tobzódik benne a szellemesség. Formában, kidolgozásban új. A gondolatla pedig pokoli módon jó és eredeti. Nem utánoz senkit. Egészen új mesyén halad s főképpen ennek köszönheti nagy népszerűségét.

Molnár Ferenc Ördögét ma már minden irodalomkedvelő ember ismeri. Mert a sikere nemcsak színházi, hanem irodalmi is. Szövege könyve már a hatodik kiadást érte meg, de a tízedikig bizonyára meg sem áll. De megjelent már német nyelven is s azt hisszük, hogy nem tévedünk, ha biztosra vesszük, hogy a német kiadás is olyan közkeletű lesz. A darab tartalmát nem ismertetjük. A fiumei magyar színházlátogató közönség amúgy is ismeri. Főléleges tehát a szószaporítás.

A fiumei előadásban teljesen érvényre jutott a szerző minden intenciója. Balla Kálmán a maga egyéniségére szabta az Ördög szerepét s teljesen újat és jót produkált benne. A szerep ötletes, finom pointjeit kitűnően érvényre juttatta s az Ördög különöségét nem a maszkirozásban, hanem az előadás módjában, mozdulataiban és különösen a hangsúlyban jellemezte. Az egész darabot természetesen ő vitte. Az első felvonásban való megjelenésétől kezdve a függöny utolsó legördüléséig rajta csüggött minden szem. A közönség zajosán tapsolt minden nagyobb jelenés után. A többi szereplők is jól állották meg a helyüket. Kovács Margit művészi alakítást mutatott be Jolán szerepében Lajthay jó volt, csak az utolsó felvonásban vehettük észre egy kis zökkenést. Szentgyörgyi Márta, a társulat fiatal drámai szendeje Elzát játszotta s úgy látszik nemcsak szende tud lenni. Hiszen a szemtelen Elzára nem foghatjuk rá, hogy szende kis leányzó. Almássy Lola is jó volt Selyem Cinka szerepében. A rendezésen meglátszott Balla Kálmán gondos keze.

(f. o.)

— **Hírek a Fenice színházról.** Ma lesz Verő György nagyhatású operettjének a Bajusz-

gatósága pazar, korhű diszletekkel és jelmezekkel állított be. A második felvonásban valóságos tündéri látványosságot nyújt a virágoskert, melyben igazi, szebbnél-szebb illatos virágok fognak pompázni; ezeket erre az előadásra Breisach élővirágkereskedő szállította Balla igazgató iránti előzékenységből. A kacegató, pompás szöveget, mely szintén Verő Györgynek, a népszerű magyar írónak eredeti munkája, tömérdek kuplé, hatásos dal és táncbetét teszi színessé, különösen pedig hálás tere nyílik a színház elsőrendű operetttagjainak tehetségük érvényesítésére. Szentgyörgyi Lenke az ő temperamentu.nos játékával már sokszor magával ragadta a pozsonyi közönséget Matild szerepében, Rubos Árpád szintén kitűnő szerephez jutott, de elsőrangú dolgot fognak produkálni Cseh Iván, Lajthay Károly, Szentgyörgyi Márta és Harmath Zseni is.

— **Varázskeringő.** Kétségkívül legnagyobb slágere a Fenice szinkör ez idei nyári évadjának Strauss Oszkár csodászenejű operettje a Varázskeringő lesz. Operettmuzsika, talán az egy Vig özevegét, nem tett még oly populáris névre szert, mint a Walzertraum, a külföldi énekes színházok dédelgetett Walzertraumja, amelyet nálunk Varázskeringő néven a színházi városok apraja-nagyja színterhozott, még pedig mindentűt sikerrel. A Varázskeringő egy-egy és teljesen zsufolt, — mint színházi világban nevezik — „táblás” ház ugyszólván egy fogalmat jelent már. A darabot, amely már magában is ügyes, tartalmas, zamatos humoru libretto, csupa fülbemésző, andalító dal fűzi át a behelzélő, zengzetes muzsika egy valóságos dalkoszoruba szövődik át, annyira, hogy a publikum szinte önfeledt reminiscenciával együtt zúmmogja az előadókat a bájos enekszámokat. Balla igazgató nagy apparátussal készül a látványos operettenek bemutatására, amely fényes kiállításban és mintaszerű, összevágó rendezésben fogja hódító útját megkezdni. A Varázskeringő pénteki bemutatóján Joachim fejedelmet Bérczi Gyula, leányát Helénát Balláné Csik Irén játsza, akiknek ez az idén első fellépése, Lothárt, az unokaöccsét Cseh Iván, Niki hadnagyot Csevegő Jenő, Steingruber Francit pedig Szentgyörgyi Lenke fogja játszani. A többi szerep is mind a színház jobb erőinek kezében vannak. Az előadás iránt, mely rendes helyarákkal, kedvezményes utalványok érvénye nélkül fog megtartatni, széleskörű, osztatlan érdeklődés nyilvánult nemcsak a magyar, hanem az olasz közönség körében is, amennyiben a jegyek nagy része már elővételekben kelt el, a megmaradtak még délelőtt 3—1 óráig és az esti pénztárnnyitástól kaphatók a Fenice pénztáránál.

— **Komunale színház.** Tegnap este került színre Leoncavallo „Bajazzók” című operája. Az előadás teljesen kielégítette a közönséget. Nagy sikerben volt része Campo.elli Moranzoni Mariának, aki Nedda szerepét énekelte. Malesci tenorista és Giovanni Polese a szokott jók voltak. Ezután a „Parasz. becsület”-et adták elő a régi szereposztásban. Ma este is a „Bajazzók” és a „Parasz. becsület” kerül szíre. Bérlet A turnus.

— **Hadrik Anna művészi estéje.** Pozsonyból írják nekünk: Tegnapelőtt este a városháza nagytermét válogatott közönség töltötte meg, hogy Hadrik Annának szavalási hangversenyében gyönyörködhessek. Mert több volt a kitűnő művésznőnek előadása a modern költeményeknek pusztá elszavalásánál — az életre hívása volt a költők lelki világának, művészi festése annak a hangulatnak, melybe a költőket a muzsa ihlete varázsolta szellemi termékek teremtésekor. S valami újat nyújtott a halgatónak Hadrik Anna. A modern lírikusok lelki életében való forrongást mutatta be, amint az új ideák a költők szellemi világában lét és alak után törnek. Gyönyörű gondolat vezérelte Hadrik Annát és mondhatjuk szép siker koronázta munkáját. De ha semmi egyebet sem, azt mindenesetre elérte, hogy plágátot vitott ki városunkban az ujabkori magyar lírikusoknak — nagyobb szeretettel senki sem mutathatta volna be őket. Mert bizony valljuk be, ma a versek olvasásával kevesen foglalkozunk. Ha Reviczkyt, Kiss Józsefet ismertük is, bizony sohasem gyönyörködhetünk volna Hadrik előadása nélkül Juhász Gyulának a csonka Venuszhoz írt himnuszában. Hogy Hadrik Anna a szavalás technikájában mester, azt nem kell külön kiemelnünk, épp oly kévéssé mint azt, hogy organuma muzsikaszzerű mélységgel és a festészet pazar színösszeállításával képes az

érzés és hangulat kifejezésére. A közönség a szó szoros értelmében ünnepelte a művésznőt, meg volt az erkölcsi siker úgy, mint az anyagi.

Színházi heti műsor.

Csütörtök: *Bajusz*.
Péntek: *Varázskeringő* (Előszőr).
Szombat: *Varázskeringő* (Másodszor).
Vasárnap: d. u. 3 és fél órákor *Bob herceg*, este 8 órákor *Varázskeringő*.

Fenicse színház Fiume.

Bérlet 5. szám, páratlan.

Csütörtökön, 1908. április hó 23-án:

Kedvezményes jegyek érvényesek.

A Bajusz.

Eredeti magyar operette 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerző: Verő György. Rendező: Balla Kálmán.

Személyek:

Kozáry János alkancellár	Farkas Béla
Amália, szül. Stolzenburg grófnő, a neje	Havassy Szidi
Stolzenburg Matilda grófnő, gyámleányuk	Szentgyörgyi Lenke
Plackwitz Ottó gróf, Amália unokaöccse	Cseh Iván
Kozári Gábor, az alkancellár unokaöccse	Lajthay Károly
Ilona, a huga	Harmath Józsa
Lerchenback Anasztáz b. fiatal ur	Szécsi Ferenc
Lanczky gróf, fiatal ur	Turányi Alajos
Dominique, inas az alkancellárnál	Révész Henrik
Rosette, komorna	Szentgyörgyi Mártha
János, Gábor huszárja	Rubos Árpád
Bankár	Bécsi Gyula
Borbély	Demeter Sándor
Arató gazda	Horváth Károly
Vica	Dormai Juci
Juci	Székiné
Laci	Várady Márton

TAVIRAT. TELEFON.

A miniszterelnök Bécsben.

BUDAPEST, ápr. 23. *Wekerle* Sándor miniszterelnök ma délben Bécsbe utazott, ahol tanácskozást fog folytatni a közös miniszterekkel. A tanácskozáson a kotonasztizti fizetésemelésről lesz szó. Beavatott helyen úgy tudják, hogy a végleges döntésről nem lehet még szó s a kérdést május közepe előtt nem lehet rendezni.

A dánosi gyilkosság tárgyalása.

BUDAPEST, április. 23. Ma délelőtt folytatták a budapesti esküdtbíróóság előtt a dánosi rablógyilkosság ügyét. A cigányok ma is konokul tagadtak. A tárgyalás legérdekesebb momentumát a *Kolompár* Tutának elszólása volt. Mikor az elnök azt kérdezte tőle, hogy miért gyújtotta fel azután a csárdát, Kolompár ezt felelte:

— Nem én gyújtottam meg, mert akkor már égett a csárda egyik fele.

A szombathelyi tifuszi járvány.

SZOMBATHELY, ápr. 23. A tifuszi járvány egyre terjed. Ma újabb tizenhárom megbetegedés fordult elő. A belügyminiszter kiküldöttei, akik a legszélesebb hatáskörrel vannak felruházva, ma ideérkeztek.

Amerika védelme.

NEWYORK, április 23. Roosevelt elnök megegyeztetve megfogja kísérelni, hogy a szenátust még két csatahajó megszavazására rábírja. Az elnök a szenátus viselkedését hazafiatlannak mondja s kijelenti, hogy nagyon alapos okai vannak követelésének fentartására.

Az új revolver.

SZEGZÁRD, ápr. 23. Őszi István földbírtokos megmutatta szomszédjának új revolverét, akinek a kezében a tegyver elsült. A golyó Őszi találta, aki holtan rogyott össze.

Vihar mindenfelé.

ARAD, ápr. 23. A környéken nagy vihar tombolt, amely a községekben nagy károkat okozott.

TEMESVÁR, ápr. 23. A valkányi vihar következtében a vasuti összeköttetés megszakadt. Az éjjel egy vonat a vágányokon megrekedett s nem folytathatta útját, míg Szegedről segélyvonat nem érkezett.

A japán áruk bojkottja ellen.

LONDON, ápr. 23. A „Newyork Herald”-nak jelentik Sanghaiból, hogy öt japán csatahajó és több torpedóromboló parancsot kapott, hogy a dél-kínai vizekre menjen. A látogatás barátságosnak látszik ugyan, de valósággal az a célja, hogy a japán áruk bojkottjának megszüntetését kieszközölje.

A törökök a Kaukázusban.

PÉTERVÁR, április 23. A Kaukázusból nagy aggasztó hírek jönnek a török csapatok előrenyomulásáról. A helytartó sürgősen kérte újabb csapatok mozgósítását.

Nyilt-tér*).

Pályázati hirdetmény.

A Gyermekebarát Egyesület alulírt igazgatósága egy egyesületi bélyeg kiadását határozván el, ezennel pályázatot hirdet a rajzok elkészítésére a következő feltételek mellett:

1. A pályázat f. é. május 5-éig marad nyitva.
2. A rajzoknak jelígyével kell ellátva lenniük, melyet a pályázó nevével tartalmazó zárt borítékba is be kell írni. A pályázatot az egyesület igazgatóságához ajánlott levélben olyképp kell feladni, hogy az május 5-én már rendeltetési helyén legyen.
3. A bélyeg allegorikus legyen és lehetőleg fejezze ki az egyesület törekvéseit, melyek már nevében nyilatkoznak meg.
4. Az egyszerű rajz nagysága 10 per 14 centiméter legyen és egy színben kerül kivitelre.
5. A bélyeg ára 2 fillér lesz, tehát e számnak valamin: az egyesület címének a rajzban benne kell lennie.
6. A díjat, mely egy ajánlással ellátott arany éremből fog állni, egy az igazgatóság által kiküldött zsűri fogja odaítélni. A díjazott rajz az egyesület tulajdona marad.

Fiume, 1908. április 22-én.

A Gyermekebarát Egyesület Igazgatósága.

*) Az ebben a rovatban közlöttékért a beküldő felelős.

Felelős szerkesztő: Murai Jenő.

Szerkesztő: Fodor Oszkár.

A háztartás minden ágában jártas, 15 évi bizonyítványokkal bíró magyar nő

ajánlkozik házvezetőnőnek

vagy hasonló állásra. Cim a kiadóhivatalban.

A

„Pannonia“

kávéházban

FIUME, Piazza Zichy

ma és minden este Somogyi László cimbalomművész és Kovács József primás

hangversenye.

A helybeli és az átutazó magyarság szíves figyelmébe.

Magyar kiszolgálás.

Hivatalnoknő irodai gyakorlattal

ki a magyar nyelven kívül az olaszt vagy németet is bírja, azonnal felvétetik Billitz Sándornál Riva Szapáry.

Raktárak és istállók

kiadók a város belsejében. Cim a kiadóhivatalban.

A Kőbányai Polgári Serfőzde fiumei kiviteli telepe állandó foglalkoztatásra keres egy fiatalabb

ügyes géplakatost

valamint több munkást és munkásnőt. Jelentkezések nevezett telep (Via Ciotta 18) gép- illetve pincemesterénél.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépitőszerek stb. stb.

Budapesti női szabónő

a lelegegánsabban és igen jutányosan készít angol és francia női kosztümöket.

Seiler R. Susák Primorska u. 61. III. Ugyanott jobb házból való tanulólányok felvétetnek

Uraim!

A sztrajk nálunk megszűnt, megadtuk munkásaink összes követeléseit, de nem a rendelők rovására. A régi bevezetett árak nálunk továbbra is megmaradnak.

18 vagy 24 ft.

egy remek szabású uri öltöny vagy felöltő mérték után tiszta gyapju szövetből.

Seiler R. és Társa

Első fiumei amerikai rendszerű versenyszabóság
Vicolo della Dogana 4.

Gyors, kitűnő módszerrel

tanítja az olasz nyelvet

végzett olasz akadémikus. Hosszu gyakorlat, mérsékelt ár.

Ajánlatok a kiadóhivatalhoz kéretnek.

Első Fiumei Magyar Uri és Női Fodrász Terem az Adria palotában.

Külön női teremben hajmosás, fésülés, és mindennemű modern hajmunkák végeztetnek.

Az uri teremben pontos és jó kiszolgálás.

ELSŐRANGU

NŐI DIVAT-TEREM

MAISON ROSA

VIA GOVERNO 9.

Dr. Vio-féle ház, az Adria kávéház felett.

VARIETÉ INTERNAZIONALE

Estétként kiváló művészierők fellépte

Via Alessandrina 3. Kezdeté 9 órákor.

Halál a poloskákra!

DESODEROL

az egyetlen radikális szer poloskák és más fergék ellen. Ragados betegségek ellen fertőtlenít. Elárusító

Graf A. Fiume Riva Canale Telef. 622.

Literje K 1:50 házhoz szállítva.

Lakasok fertőtlenítése elvállaltatik.

ROSENBERGER B.

nagy butorraktára

Fiume Via Governo 22 (Corso)

Fiume Via Governo 22 (Corso)

Telefon sz. 504.

Prodám és Társa Fiume

◀ Mernői iroda és iparvállalatok berendezése ▶

Via Adamich 1. sz.

Via Adamich 1. sz.

Villamos világítási, villámhárító, telefon és villanyos-csengő berendezések.
Villamos motorok és szellőztetők. — Villamos központok berendezése.

Nagy raktár világító testekben és felszerelési anyagokban.

Különlegesség: „Wolfram“ villanykörték 70% árammegtakarítással.

A DREHER ANTAL-féle egyesült sörgyárak
részvénytársaságának.

(gyár Budapest-Kőbánya) FIUMEI FŐRAKTÁRA.

Iroda: Ürményi-ter 6. — Telefon szám 22.
Jégyár: Canale-utca, Steinmann-ház.

GYÓGYHATÁSÚ

DUPLA MALÁTA SÖR

Orvosok által ajánlott gyógyító hatású sör.
A sör hetenként 25 majolika palackot tartalmazó eredeti ládákban érkezik frissen a gyárból. — Ezen kitűnő sörön kívül állandóan raktáron van kiviteli és márciusi sör, 1/4, 1/2 és 1 hl-es hordókban és 50 fél literes palackot tartalmazó eredeti ládákban.

Vendéglősök rendelésre barna dupla maláta sört is kapnak. — Bárhova házhoz is történik szállítás.

DETAIL ELÁRUSÍTÁS: minden jobb fűszer- és csemege-üzletben.

Mindenkor friss csapolás:

Főképviselet: Rupnik Emil, Ürményi-ter 6.

SPORT VENDÉGLŐ

FIUME, Via Germania 2
a Jellacsics kaszárnya mellett.

Izletes magyar konyha. — Kitűnő borok.
Kőbányai Polgári Sör.

WEISZ JENŐ vendéglős.

SERDOZ FRANCESCO

FIUME, Via del Fosso 2.

— Telefon sz. 303. —

Vaskereskedés.

Fémárúk. - - -

Vasgerendák.

Nagy választék kályhák, tűzhelyek,
pénzszekrények, konyhaedényekben stb.

Bonbonniere Mőve

Előkelő Mulató

Abbazia Bristol - szálló

Estenként nemzetközi varieté-

előadások kizárólag elsőrendű

művészi erők felléptetésével.

Kitűnő szellőztetés.

SAVOY RESTAURANT

Ponte Goldoni — VELENCE — San Marco.

Az előkelő idegenek
találkozó helye.

Luncheon és diner fix áron
— és étlap szerint. —

Tulajdonos: Leopold Alfréd.

Első és legjobb hírnevű óraüzlet

Nattich Henrik

FIUME, Corso.

Chronometer és műórás.

Genfi és Glashütte-féle
angol különlegességi
gyártmányok.

KURZ FRIGYES

szobafestő
czimfestő és mázoló,

Vicolo del Pino 9.

Elvállalok szoba- és díszlet-
festést, mázolást a legegyszerűbb
kiviteltől a leggazdagabbig.

Fa-, bádóg-, vászon- és üveg-
cimentablák készítését a legmo-
dernebb kivitelben a legolcsóbb
árak mellett.

A n. é. közönség szíves párt-
fogását kéri

mely tisztelettel

KURZ FRIGYES

Vicolo del Pino 9. szám.

A fiumei közönség és az
idegenek figyelmébe!

—o—

A legelső rendű uri és női

divat-különlegességek

Fiumében kizárólag

Alpron Attilio

czégnél a Corsón kaphatók.

Pálma-Hajviz

a jelenkor orvosszakértőinek vizsgálata
alapján az elismert legjobb hajviz. Növény-
és gyökérkivonatokból természetes uton
előállított higiénikus hatásokban bővelkedő
hajviz.

■ PÁLMA-HAJVIZ ■

erősíti a hajsálak gyökereit és ezáltal
megszünteti a haj idő előtti kihullását és
megakadályozza a korpa-képződést.

■ PÁLMA-HAJVIZ ■

a hajnövést jótékonyan előmozdítja és an-
nak meglevő színét épségben tartja.

Kapható CSIZMÁS DEMETER

fiumei első magyar fodrásznál

Via Adamich 2. sz. (az Europa szálló kö-
zelében.

■ Ára K 2.50 ■

Viszontelárusítottnak engedmény.

Mindenféle használt
butort veszek
a legjobb árban.

Deutsch M.
Via Governo 4.

Rákóci vendéglő

Az új kivándorlási palotával szemben,
Valódi magyar konyha.

Ebéd és vacsora 20 forint.

Kényelmes hely társas kuglizók
részére. Gyönyörű kerthelyiség.

Tisztelettel

GULYÁS LÁSZLÓ, vendéglős.

ROYAL SZÁLLÓ FIUME

Via Andrassy, — Telefon 121. sz.

Központi fekvésű, elsőrangú új családi szálloda
a villamos vasut mentén. Villamos világítás,
lift, fürdőszobák stb. stb.

Table D'Hôte külön asztalokon.

HEIM F. 20 éven át a fiumei Deák-szálló tulajdonosa.

TIROLESE VENDÉGLŐ

Fiume, Corso az Adamich térrel szemben.

Kitűnő ételek és italok a nap minden szakában. Remek halak

Az idegenek találkozó helye.

LEDERER

Pensió és Szálloda ABBAZIÁBAN.

Magyarok kedvenc otthona 85 szobával.

A kurpark közvetlen közelében. Lift. Központi lég-
fűtés. Vizvezeték. Villanyvilágítás. Tengeri és édesvíz
fürdők a házban. Árnyas kert.

Tengeri kilátás. Saját házi automobilom a lakók ren-
delkezésére áll. Telefon. Figyelmes és pontos kiszolgálás.
Jutányos árak.